

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/392/2015
Identifikačné číslo spisu:	1212201135
Dátum vydania rozhodnutia:	30.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1212201135.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ Y. bývajúceho v I., 2/ U., bývajúcej v I., oboch zastúpených Mgr. Michalom Urbanom, advokátom, so sídlom v Trenčíne, Šafárikova 12, proti žalovanej Union poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 29/A, IČO: 31 322 051, o zaplatenie 2.800,- Eur s príslušenstvom každému zo žalobcov, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17 C 19/2012, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 17. februára 2015, sp. zn. 5 Co 415/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „súd prvého stupňa“) z 9. apríla 2013, č. k. 17 C 19/2012-173, súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 335,- Eur a žalobkyni 2/ sumu 335,- Eur a vo zvyšnej časti žalobu každého zo žalobcov zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p.

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 17. februára 2015, sp. zn. 5 Co 415/2013 rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa úroku z omeškania a v časti týkajúcej sa náhrady trov konania zrušil a vec vrátil v zrušenom rozsahu súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vo zvyšku rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcej časti potvrdil. Odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa v predmetnej veci dostatočne zistil skutkový stav a na tom základe vec aj správne právne posúdil, z ktorého dôvodu neostalo odvolaciemu súdu iné než rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa výšky priznaného poistného plnenia každému zo žalobcov v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť z hľadiska vecnej správnosti jeho výroku rozsudku zamietajúceho žalobu žalobcov v časti presahujúcej dôvodne uplatnený nárok. Odvolací súd však uviedol, že súd prvého stupňa pochybil, keď v rozpore s § 152 ods. 2 O.s.p. nerozhodol o celom predmete konania v zmysle pripustenej zmeny návrhu (rozšírenie o úrok z omeškania) a o nároku žalobkyne 2/ na náhradu trov konania, preto rozsudok súdu prvého stupňa v týchto častiach zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na

ďalšie konanie v zmysle § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 221 ods. 2 O.s.p.

Proti potvrdzujúcemu výroku rozhodnutia odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, ktorým žiadali rozsudky oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V dovolaní uviedli, že majú za to, že rozhodnutím odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd si nesplnil svoju povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie a že nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je potrebné považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Ako dôvod dovolania uviedli nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Žalovaná sa k dovolaniu žalobcov vyjadrila tak, že ho podkladá za neprípustné a navrhuje, aby ho dovolací súd zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podala včas oprávnená osoba (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, ide v prípade dovolania o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť (a mimoriadnosť) dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 O.s.p. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V danom prípade dovolaním žalobcov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti

nemu je prípustné. Dovolací súd v tejto konkrétnej prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súde nižších stupňov viazané, preto neprichádza do úvahy použitie ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 238 O.s.p. procesne prípustné.

Vzhľadom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal dovolací súd, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolatelia procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietali a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodíť.

Žalobcovia v dovolaní namietali, že v konaní im bola postupom súdov odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Pod odňatím možností pred súdom konať treba rozumieť taký nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

So zreteľom na žalobcami tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zameral na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci im postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať z dôvodu nedostatku riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

K uvedenej námietke nepreskúmateľnosti (t. j. nedostatku v odôvodnení) rozhodnutí súdov nižšieho stupňa, ktorou žalobcovia odôvodnili prípustnosť svojho dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., dovolací súd odkazuje na stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

S poukazom na citované stanovisko je vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolaťmi taktiež považovaná za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá ako už bolo vyššie uvedené je relevantným dovolacím dôvodom avšak prípustnosť dovolania nezakladá.

Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladať vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

Potvrdzujúci výrok rozhodnutia odvolacieho súdu (v spojení s dotknutou časťou rozhodnutia súdu prvého stupňa) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p., a obsahuje vysvetlenie všetkých dôvodov, ktoré boli v prejednávanej veci pre posúdenie žalobného nároku podstatné. Odôvodnenie napadnutých rozhodnutí zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia (uvádza skutkový stav, ktorý považovali súdy za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, z ktorých vyvodili svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení). Odvolací súd postupoval v súlade s § 219 ods. 1 O.s.p., v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa, pričom doplnil aj ďalšie úvahy a dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil.

Námietka dovolateľov vo vzťahu k nedostatkom odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa preto nebola dôvodná. Dovolací súd zdôrazňuje, že za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Z podaného dovolania ďalej vyplýva, že žalobcovia v dovolaní namietajú, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, ale v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). I keby teda tvrdenia žalobcov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobcami vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p.

Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné, nebola preukázaná nimi tvrdená procesná vada konania uvedená v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., preto Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalobcov ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko jej žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.